Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Hankkeet yhdyskuntien biohajoavien jätejakeiden ravinne- ja energiapotentiaalin hyödyntämiseksi

Hakuohje
1.4.2023

Sisällys

1 Yleistä 3

2 Minkälaiseen toimintaan avustusta voi hakea 3

3 Tuen määrä 4

4 Hyväksyttävät kustannukset 4

5 Edellytykset hakijalle 6

6 Avustuksen hakeminen 6

7 Hakemusten arviointi 6

8 Hankkeen toteutus ja maksatus 7

9 Pakotteiden vaikutus valtionavustuksiin 7

10 Keskeiset sovellettavat säädökset ja ehdot 7

Liite 1: Hankesuunnitelma (malli) 8

Liite 2: EU:n RRF-rahoituksen ehdot 9

1 Yleistä

Ympäristöministeriö myöntää harkinnanvaraisia avustuksia hankkeille, joissa hyödynnetään yhdyskuntien biohajoavien jätejakeiden ravinne- ja/tai energiasisältöä ja/tai parannetaan yhdyskuntien jätevesien käsittelyn energiatehokkuutta. Tavoitteena on parantaa muun muassa ravinne- ja energiaomavaraisuutta sekä edistää vesien suojelua.

Avustuksiin on käytettävissä noin 49 miljoonaa euroa vuosina 2022 - 2025. Määrärahoista 45 miljoonaa euroa tulee maatalouden huoltovarmuuspaketista ja 4 miljoonaa euroa Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF).

Avustukset myönnetään valtionavustuslain (688/2001, 5 §) ja ns. Raki-asetuksen (657/2020, 3 §) mukaisina erityisavustuksina EU:n valtiontukisääntöjä noudattaen. Avustuksilla tulee olla kannustava vaikutus valtionavustuslain (7 §) ja EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (651/2014, 6 artikla) mukaisesti. Lisätietoa sovellettavasta lainsäädännöstä on jäljempänä kohdassa 10 sekä EU:n RRF-rahoituksen osalta liitteessä 2.

Ympäristöministeriö on toteuttanut **Ravinteiden kierrätysohjelmaa (Raki)** vuodesta 2012 lähtien. Lisätietoa Raki-ohjelmasta ja aiemmin rahoitetuista hankkeista löytyy ympäristöministeriön verkkosivuilta: www.ym.fi/ravinteidenkierratys.

Hakuun liittyvät lisätiedustelut ja mahdolliset keskustelupyynnöt voi esittää Raki-ohjelman asiantuntijoille:

Ohjelmapäällikkö Riikka Malila, riikka.malila@gov.fi, p. 0295 250 160

Erityisasiantuntija Petri Nissinen, petri.nissinen@gov.fi, p. 0295 250 419

2 Minkälaiseen toimintaan avustusta voi hakea

Avustuksilla voidaan käynnistää sekä investointeja että TKI-hankkeita, joiden tulee kohdentua ainakin yhteen alla olevista teemoista. Hankkeita arvioitaessa on eduksi, mikäli hanke liittyy useampaan kuin yhteen teemaan. Jos hanke liittyy vain yhteen teemaan, teemoihin 1 ja 2 liittyvät hankkeet ovat etusijalla.

1) Yhdyskuntajätevesien ja -lietteiden sekä yhdyskuntien biojätteiden ravinteiden tai ravinteiden ja orgaanisen aineen kierrätys, talteenotto tai hyödyntäminen.
2) Ravinteiden kierrätyksen symbioosit, joissa toimijat muodostavat ravinteiden kierrätyksen toimintakokonaisuuden hyödyntäen ensisijaisesti yhdyskuntien biohajoavia jätejakeita. Kokonaisuuteen voi liittyä myös teollisuuden, maatalouden ja/tai vesien biomassojen hyödyntämistä.
3) Yhdyskuntajätevesien ja –lietteiden energiapotentiaalin hyödyntäminen ja/tai yhdyskuntajätevesien käsittelyn energiatehokkuuden parantaminen.

Investointihankkeissa kiinnitetään huomiota tekniikoiden käyttöönottovalmiuteen (mm. tekninen valmiusaste TRL), kustannustehokkuuteen ja ympäristövaikutuksiin sekä tekniikoilla tuotettavien kierrätysravinteiden laatuun, käyttökelpoisuuteen ja hyväksyttävyyteen uudistumassa olevan lannoite- ja jätelainsäädännön näkökulmasta. Näiden tekijöiden huomioimisella pyritään varmistamaan, että rahoitusta kohdennetaan pitkällä aikavälillä kestäviin investointeihin.

Myös TKI-hankkeissa kiinnitetään soveltuvin osin huomiota samoihin tekijöihin ja ne voivat liittyä esimerkiksi ravinteiden talteenoton teknologioiden kehittämiseen, yritysten ja toiminnanharjoittajien käytännön

toimintaympäristön kokeiluihin ja pilotointeihin, tuotettujen kierrätysravinteiden laatuun ja turvalliseen hyödyntämiseen (haitta-aineet, käyttökelpoisuus) tai kierrätysravinteiden käytön edistämiseen.

3 Tuen määrä

Avustuksen enimmäistukiprosentti määräytyy avustuksen saajan koon ja hanketyypin (TKI tai investointi) mukaan noudattaen EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (RPA, 651/2014) artikloja 25 ja 36. Hakija ilmoittaa sähköisessä hakujärjestelmässä hanketta parhaiten kuvaavan hanketyypin (kohta 3.6).

Seuraavassa taulukossa on esitetty eri hanketyyppeihin sovellettavat RPA-artiklat ja tuki-intensiteettien vaihteluvälit. Hakijan koko määritetään tilastokeskuksen määritelmän mukaisesti.

Hanketyyppi	Sovellettava RPA:n artikla	Tuki-intensiteetti (%), vaihteluväli
TKI -hankkeet	25 artikla Tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki	Teollinen tutkimus[1)] 50 - 80 % Kokeellinen kehittäminen[2)] 25 - 60 % Toteutettavuustutkimus[3)] 50 - 70 %
Investoinnit	36 artikla Investointituki yritysten unionin normit ylittävään ympäristönsuojeluun tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen unionin normien puuttuessa	40 - 60%

1) **Teollisella tutkimuksella** tarkoitetaan suunniteltua tutkimusta tai uuden tiedon ja taitojen hankkimiseen pyrkiviä kriittisiä tutkimuksia, joiden tavoitteena on, että näitä tietoja voidaan käyttää uusien tuotteiden, prosessien tai palveluiden kehittämiseen tai että olemassa olevat tuotteet, prosessit tai palvelut paranevat huomattavasti. Se kattaa monimutkaisten järjestelmien komponenttien luomisen ja voi sisältää prototyyppien rakentamisen laboratorioympäristössä tai ympäristössä, johon liittyy simuloituja rajapintoja olemassa olevien järjestelmien kanssa, sekä pilottituotantolinjojen rakentamisen, kun niitä tarvitaan teollisen tutkimuksen harjoittamiseen ja erityisesti geneerisen teknologian validointiin.

2) **Kokeellisella kehittämisellä** tarkoitetaan olemassa olevan tieteellisen, teknisen, liiketoiminta- ja muun relevantin tiedon ja taitojen hankkimista, yhdistämistä, muokkaamista ja käyttöä, jonka tavoitteena on kehittää uusia tai parannettuja tuotteita, prosesseja tai palveluja. Tämä voi kattaa myös esimerkiksi toiminnan, jonka tarkoituksena on uusien tuotteiden, prosessien tai palveluiden peruskäsitteiden määrittely, suunnittelu ja dokumentointi.

   Kokeellinen kehittäminen voi käsittää uusien tai parannettujen tuotteiden, prosessien tai palvelujen prototyypit, esittely- ja pilottihankkeet, testauksen ja validoinnin ympäristössä, joka edustaa käytännön toimintaolosuhteita, kun ensisijaisena tavoitteena on tehdä uusia teknisiä parannuksia tuotteisiin, prosesseihin tai palveluihin, jotka eivät ole vielä suurelta osin vakiintuneet. Tämä voi kattaa kaupallisesti hyödynnettävissä olevien prototyyppien ja pilottihankkeiden kehittämisen, kun prototyyppi on pakostakin lopullinen kaupallinen tuote ja kun sen tuottaminen pelkästään esittelyä ja validointia varten olisi liian kallista.

   Kokeellinen kehittäminen ei kata olemassa oleviin tuotteisiin, tuotantolinjoihin, valmistusmenetelmiin, palveluihin tai muihin meneillään oleviin toimintoihin rutiininomaisesti tai säännöllisin väliajoin tehtäviä muutoksia, vaikka kyseiset muutokset merkitsisivät parannuksia.

3) **Toteutettavuustutkimuksella** tarkoitetaan hankkeen potentiaalin arviointia ja analysointia, jonka tavoitteena on tukea päätöksentekoprosessia tuomalla objektiivisesti ja rationaalisesti esiin hankkeen vahvuudet ja heikkoudet sekä mahdollisuudet ja uhat sekä yksilöimällä resurssit, joita sen toteuttaminen edellyttää, ja mahdollisuudet sen onnistumiseen.

4 Hyväksyttävät kustannukset

Avustettavan hankkeen hyväksyttävät kustannukset määräytyvät hanketyypin mukaan noudattaen EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (RPA, 651/2014) artikloja 25 tai 36.

Avustettava hanke voi olla osa laajempaa hankekokonaisuutta, mutta tällöin avustuksella tuetaan vain tämän hakuohjeen teemojen mukaisesta toiminnasta aiheutuvia kustannuksia ja avustettavan hankkeen kustannukset tulee selkeästi erotella laajemman hankekokonaisuuden kustannuksista.

Kustannukset jaotellaan hanketyypistä (TKI, investointi) riippuen seuraavien taulukoiden A ja B mukaisesti. Kustannuserittelyn laadinnassa voi hyödyntää Hankehaut-sivustolla olevia mallipohjia.

A. Hyväksyttävät kustannukset TKI-hankkeissa (RPA:n artikla 25)

Kustannukset	**Lisätietoa**
Henkilöstökustannukset	• Tutkijat, teknikot ja muu tutkimustoimintaa avustava henkilöstö siltä osin kuin henkilöstö toimii hankkeen parissa. • Henkilökustannusten osalta eritellään henkilöt, jotka tekevät työtä hankkeessa ja esitetään arvio työmäärästä (henkilötyökuukausina). • Sivukulut esitetään omalla rivillään käyttäen joko organisaatiossa yleisesti käytössä olevaa sivukulukerrointa tai esittäen todelliset kustannukset.
Välineet ja laitteet	• Hankkeen kannalta tarvittavat väline- ja laitehankinnat eritellään omille riveilleen. • Väline- ja laitekustannukset hyväksytään siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa. Jos välineitä ja laitteita ei käytetä hankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöikää, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan
Rakennukset ja maa-alueet	• Rakennusten ja maa-alueiden kustannukset hyväksytään siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty hankkeessa. Rakennusten osalta tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat hankkeen kestoa laskettuna yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan. Maa-alueiden osalta tukikelpoisiksi katsotaan liiketaloudellisin ehdoin toteutetun luovutuksen kustannukset tai toteutuneet pääomakustannukset.
Ostopalvelut	• Ulkopuolisista lähteistä markkinaehdoin ostetun tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, tietämyksen ja patenttien kustannukset sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan hanketta varten. • Hankkeen kannalta tarvittavat ostopalvelut eritellään omille riveilleen. • Myös hankkeen loppuraportoinnin yhteydessä vaadittavan tilintarkastuksen kustannukset esitetään tässä kohdassa.
Yleiskustannukset	• Muut yleiskustannukset ja toimintakustannukset, mukaan lukien suoraan hankkeesta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset. • Tässä kohdassa eritellään myös matkakustannukset. • Yleiskulut voidaan laskea palkkakustannuksista käyttäen organisaatiossa yleisesti käytössä olevaa yleiskulukerrointa tai vaihtoehtoisesti esitetään arvio toteutuvista hankkeelle kohdennettavista yleiskustannuksista.
Arvonlisäverot	• Hakijan lopulliseksi kustannukseksi jäävän arvonlisäveron määrä. • Kunnille myönnetyissä avustuksissa ei hyväksytä arvonlisäveroja.

B. Hyväksyttävät kustannukset investointihankkeissa (RPA:n artikla 36)

Kustannukset	**Lisätietoa**
Välineet ja laitteet sekä rakennukset ja maa-alueet	• Hankkeen kannalta tarvittavat väline- ja laitehankinnat sekä rakennusten ja maa-alueiden kustannukset eritellään omille riveilleen. • Investointihankkeissa käyttöomaisuuteen aktivoitavat hankinnat ovat kokonaisuudessaan (pois lukien alv) hyväksyttäviä kustannuksia. • Maa-alueiden osalta tukikelpoisiksi katsotaan liiketaloudellisin ehdoin toteutetun luovutuksen kustannukset tai toteutuneet pääomakustannukset.
Ostopalvelut ja urakat	• Hankkeen kannalta tarvittavat kustannukset eritellään omille riveilleen. • Myös hankkeen loppuraportoinnin yhteydessä vaadittavan tilintarkastuksen kustannukset esitetään tässä kohdassa.
Muut kustannukset	• Hankkeen kannalta tarvittavat kustannukset eritellään omille riveilleen. • Tässä kohdassa esitetään kaikki muut kuin yllä oleviin kohtiin liittyvät kustannukset liittyen esimerkiksi patentteihin ja lisensseihin. • Investointihankkeissa hyväksytään vain arvonlisäverottomat kustannukset. • Investointihankkeissa ei hyväksytä henkilöstö-, yleis- tai matkakustannuksia.

5 Edellytykset hakijalle

Avustusta voivat hakea kunnat, kuntayhtymät ja näiden omistamat yhtiöt ja muut kuntaomisteiset toimijat sekä yritykset, yhdistykset ja muut yhteisöt. Hakijan tulee olla oikeushenkilö, jolla on y-tunnus. Hakija ei voi olla yksityishenkilö, toiminimi eikä valtion virasto tai laitos. Valtion virastoilta tai laitoksilta avustuksen saaja voi kuitenkin hankkia palveluita alihankintana.

Mikäli hakijana on useista hankekumppaneista muodostuva konsortio, kaikkien konsortion osapuolten tulee olla hakijoiksi soveltuvia edellisen kappaleen mukaisesti. Avustuspäätös tehdään vain päähakijalle, joka vastaa hankkeesta kaikkien konsortion osapuolten puolesta. Avustushakemuksessa esitetään kunkin hankekumppanin osuus hankkeen kokonaiskustannuksista ja kullekin hankekumppanille määritellään tuki-intensiteetti (%) erikseen RPA:n ehtoja noudattaen (ks. kohta 3). Avustus maksetaan päähakijalle, joka siirtää kullekin hankeosapuolelle kuuluvan osuuden avustuspäätöksen mukaisesti. Konsortiohankkeissa avustuspäätös astuu voimaan vasta, kun ympäristöministeriö on saanut hankkeen osapuolten allekirjoittaman yhteistyösopimuksen.

6 Avustuksen hakeminen

Hakemuksia vastaanotetaan jatkuvasti. Hakukierrokset päättyvät neljännesvuosittain (31.3., 30.6., 30.9. ja 31.12.). Hakujakson aikana saapuneet hakemukset otetaan käsittelyyn viimeistään hakukierroksen päättymisen jälkeen, mutta hakemuksia voidaan ottaa käsittelyyn niiden saavuttua jo ennen hakukierroksen päättymistä. Ympäristöministeriö voi täydentää tai muuttaa hakuohjetta kunkin hakukierroksen alkaessa.

Avustusta voi hakea ainoastaan sähköisessä hakujärjestelmässä, josta hakemus ohjautuu ympäristöministeriön kirjaamoon. **Linkki sähköiseen hakujärjestelmään:** https://hakulomake.fi/ym/ Hakulomakkeen liitteeksi vaaditaan **hankesuunnitelma, joka sisältää hankekuvauksen, kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman** (ks. Liite 1).

Jos hakemuksesta puuttuu vaadittuja liitteitä tai tietoja tai siihen tarvitaan täydennystä, hakemus otetaan arvioitavaksi puuttuvien tietojen toimittamisen jälkeen. Hakemusta voi täydentää hakukierroksen käynnissä ollessa hakemuksen jättämisen yhteydessä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Hankkeiden tulee valmistua viimeistään 30.11.2025.

7 Hakemusten arviointi

Myönnettävät avustukset ovat harkinnanvaraisia. Hakemusten arviointi ja keskinäinen vertailu perustuvat valtionavustuslakiin ja Raki-asetuksen 5 §:ään huomioiden lisäksi EU:n valtiontukisäännöt ja alla esitetyt arvioinnissa huomioitavat kohdat.

Hankkeet arvioidaan seuraavien kohtien perusteella:

1) Miten hyvin hanke toteuttaa haussa asetettuja teemoja ja arvioinnissa huomioitavia tekijöitä (kohta 2)
2) Hankkeen laatu ja toteuttamiskelpoisuus
3) Hankkeen arvioidut vaikutukset (ympäristö- ja taloudelliset vaikutukset)

Soveltuville hankkeille voidaan osoittaa avustusta maatalouden huoltovarmuuspaketin sijaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) kautta. Mikäli ympäristöministeriö katsoo hankkeen soveltuvan rahoitettavaksi RRF-tukivälineestä, sovelletaan lisäksi RRF-rahoitusta koskevaa lainsäädäntöä[1], jonka ehtojen (Liite 2) täyttämiseksi ympäristöministeriö pyytää hakijaa tarvittaessa täydentämään hakemustaan.

8 Hankkeen toteutus ja maksatus

Avustusta on haettava ennen hanketta tai toimintaa koskevien töiden aloittamista.

Avustettavassa hankkeessa voi syntyä kustannuksia siitä lähtien, kun hakija on jättänyt hakemuksensa sähköiseen hakujärjestelmään. Tätä ennen syntyneet kustannukset eivät ole avustuskelpoisia, eikä niitä voi laskea hankkeen omarahoitusosuuteen. Ennen avustuspäätöksen antamista syntyneet kustannukset ovat kuitenkin hakijan omalla vastuulla, eikä niillä ole merkitystä hakemuksen arvioinnissa.

Avustuksen saaja sitoutuu raportoimaan ympäristöministeriölle hankkeen etenemisestä, tuloksista ja avustuksen käytöstä ja julkaisemaan tulokset hankkeen päätyttyä. Avustus maksetaan toteutuneita kuluja vastaan. Avustuksen saajalta edellytetään hankkeen loppuraportoinnin yhteydessä ulkopuolisen tilintarkastajan lausunnolla varustettua selvitystä valtionavustuksen käytöstä.

9 Pakotteiden vaikutus valtionavustuksiin

Euroopan unionin neuvoston ns. pakoteasetuksen (269/2014) nojalla hakijan tulee vakuuttaa, etteivät Venäjän vastaiset pakotteet koske sitä tai sen edunsaajapiiriä tai alihankkijoita. Vakuutus annetaan hakupalvelussa.

10 Keskeiset sovellettavat säädökset ja ehdot

Erityisavustusten myöntämisessä sovelletaan seuraavia säädöksiä ja ohjeita:

- Valtionavustuslaki (688/2001)
- Valtioneuvoston asetus ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020-2026 myönnettävästä valtionavustuksesta (657/2020) ja perustelumuistio
- EU:n valtiontukisäännöt
- Yleinen ryhmäpoikkeusasetus (RPA) eli Komission asetus (EU) 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti
- Ympäristöministeriön erityisavustuksen ehdot ja rajoitukset (soveltuvin osin)

[1] Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta

Liite 1: Hankesuunnitelma (malli)

Seuraavassa on esitetty hankesuunnitelman sisältövaatimukset. Ulkoasu on vapaa. Suunnitelman enimmäispituus on enintään 10 sivua, ja lisäksi henkilöreferenssiliitteet.

1 Hankkeen perustiedot

- Hankkeen nimi ja lyhenne
- Hankkeen päätoteuttaja sekä muut hankkeen toteutukseen liittyvät toimijat ja niiden roolit hankkeessa
- Hankkeen avainhenkilöt yhteystietoineen (liitteeksi lyhyet henkilöreferenssit vähintään hankkeen vastuulliselta vetäjältä)
- Hankkeen tiivistelmä esitetään sähköisen hakulomakkeen yhteydessä

2 Hankkeen tarve ja relevanssi

- Hankkeen lähtökohta lyhyesti
- Miten hanke tukee avustushaun teemoja ja tavoitteita
- Hankkeessa hyödynnettävän tai kehitettävän tekniikan tai muun ratkaisun kuvaus

3 Hankkeen tavoitteet

- Kuvaa hankkeen tavoitteet

4 Hankkeen toteutus

- Hankkeessa tehtävät toimenpiteet, niiden toteuttajat ja aikataulu
- Viestinnän rooli hankkeessa
- Tunnistetut riskit hankkeen toteutuksen kannalta. Tekijät, jotka voivat vaikuttaa hankkeen toteutumiseen suunnitellusti ja/tai suunnitellussa aikataulussa (esim. luvat, hankinnat).

5 Hankkeen tulokset ja vaikutukset

- Kuvaa tavoiteltavat tulokset, tuotokset ja/tai ratkaisut, jotka syntyvät hankkeessa
- Kuvaa hankkeella tavoiteltavat vaikutukset (esim. ravinteiden kierrätys, ilmastonmuutos, vesien suojelu, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, biologinen monimuotoisuus, talous-, työllisyys- ja muut mahdolliset vaikutukset) sekä niiden aikajänne. Sisällytä myös mahdolliset negatiiviset vaikutukset.

6 Kustannukset ja rahoitus

- Hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma sisältäen hankkeen rahoituslähteet ja niiden rahoitusosuudet. Rahoitussuunnitelmassa ilmoitetaan myös hankkeen muu julkinen tuki (eli valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai julkisoikeudellisen laitoksen tai säätiön myöntämä avustus tai EU:n varoista myönnettävä avustus).
- Hyväksyttäviksi kustannuksiksi katsotaan avustettavan hankkeen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset. Hyväksyttävinä kustannuksina otetaan huomioon ne kustannukset, jotka kirjanpitolain (1336/1997) ja -asetuksen (1339/1997) sekä hyvän kirjanpitotavan mukaan on kirjattava avustuksen käyttöajalle kuluiksi.
- Hyväksyttävät kustannukset on esitetty eri hanketyypeille (TKI, investointi) hakuohjeen kohdan 4 taulukoissa A ja B.

Liite 2: EU:n RRF-rahoituksen ehdot

NextGenerationEU -määrärahan osalta tulee huomioida EU:n RRF-asetuksesta [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241] ja Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetusta laista (537/2022) johtuvat lisäehdot:

1. **Ei merkittävää haittaa -periaate (DNSH-periaate, Do No Significant Harm)**

   DNSH-periaatteen mukaisesti avustusta myönnetään ainoastaan hankkeille, joissa noudatetaan asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklassa tarkoitettua ”ei merkittävää haittaa” –periaatetta. Hankkeessa on sen koko elinkaaren ajan noudatettava ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta.

   Lisäksi hankkeessa on noudatettava asiaa koskevaa EU:n ja kansallista ympäristölainsäädäntöä.

   Avustuksen saaja vastaa hankkeen ympäristölainsäädännön mukaisuudesta.

   DNSH-arviointi

   DNSH-periaatteen mukaisuus tarkoittaa, että toiminnalla ei saa aiheutua merkittävää haittaa EU:n taksonomia-asetuksen (EU) 2020/852 artiklassa 17 määritetyille kuudelle ympäristötavoitteelle:

   1. ilmastonmuutoksen hillintä
   2. ilmastonmuutokseen sopeutuminen
   3. vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu
   4. siirtyminen kiertotalouteen
   5. ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
   6. biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen

   Osoittaakseen DNSH-periaatteen noudattamisen hakijalta edellytetään DNSH-arviointia. Ympäristöministeriö pyytää RRF-rahoituksen osalta hakijoilta DNSH-arvioinnin erikseen ennen avustuspäätöksen tekoa.

2. **Avustuksen myöntämisen ja maksamisen rajoitukset**

   Jos avustuksen hakija ei ole hoitanut asianmukaisesti julkisoikeudellisia ja yksityisoikeudellisia velvoitteitaan, avustusta voidaan myöntää vain erityisen painavasta syystä. Rajoitus ei koske julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä (laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022), 10 §).

   Lisäksi avustusta ei voida maksaa ilman lisäselvityksiä, jos avustuksen saajaa koskee maksatusvaiheessa (määrältään yli 50 000 euron avustus) jokin 10 §:n mukainen avustuksen myöntämisen rajoitus (laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022), 11 §).

3. **Tosiasialliset omistajat ja edunsaajat sekä toimeksisaajan ja alihankkijan tiedot**

   Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen ((EU) 2021/241) 22 artiklan mukaisesti ympäristöministeriön on kerättävä tiedot varojen lopullisen saajan tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista.

   Tällä tarkoitetaan sitä yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä, jonka omistuksessa tai määräysvallassa tuensaajana oleva yhteisö/oikeushenkilö (yritys, yhdistys, säätiö) on. Kerättävät tiedot ovat etunimi, sukunimi ja syntymäaika. Tietoa kerätään mm. eturistiriitojen, petosten ja rahanpesun valvonnan ja torjunnan mahdollistamiseksi.

Tietojen keräämiseksi avustuksen saajan tulee rahanpesulain edellyttämällä tavalla huolehtia edunsaajailmoituksen tekemisestä sekä muuttuneiden edunsaajatietojen ilmoittamisesta Patentti- ja rekisterihallitukselle.

Tosiasiallisia omistaja ja edunsaaja -tietoja ei kerätä silloin kun tuensaajana on luonnollinen henkilö tai mikäli tuensaaja on julkisoikeudellinen yhteisö tai julkisoikeudellinen oikeushenkilö. On kuitenkin huomioitava, että julkisyhteisön (esimerkiksi valtion tai kunnan) omistamassa yhtiössä ei yleensä ole tosiasiallisia edunsaajia, jolloin edunsaajina pidetään hallitusta, toimitusjohtajaa tai muita vastaavassa asemassa olevia henkilöitä.

Hankintalain mukaiset hankintayksiköt

Jos avustuksen saaja on julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (hankintalain, 1397/2016) 5 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö, avustuksen saajan tulee ilmoittaa ympäristöministeriölle käyttämiensä toimeksisaajien (esimerkiksi konsultointiyritys) ja näiden käyttämien alihankkijoiden tiedot (etu- ja sukunimi / yrityksen nimi ja syntymäaika / y-tunnus). Mikäli toimeksisaaja on oikeushenkilö, niin tällöin on edellä mainittujen tietojen lisäksi kerättävä tiedot oikeushenkilön tosiasiallisista omistajista ja edunsaajista. Tiedot ilmoitetaan ympäristöministeriölle hakuvaiheessa tai välittömästi kun toimeksisaajat selviävät.

4. Muu julkinen rahoitus

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa tiedot muusta hankkeelle myönnetystä ja saadusta julkisesta rahoituksesta. Muun EU-rahoituksen osalta tiedot ilmoitetaan EU-rahoitusvälineittäin eriteltyinä, minkä lisäksi tuen saajan tulee toimittaa kuvaus muulla EU-rahoituksella tuettavista kustannuksista.

5. Kirjanpitoaineiston säilytysaika

Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) 18 §:n mukaan avustuksen saajan on säilytettävä kaikki avustukseen liittyvä kirjanpitoaineisto ja muu aineisto vuoden 2032 loppuun saakka niin, että tuen käytön valvonta on mahdollista.

6. Euroopan unionin toimielinten, elinten ja laitosten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus sekä avustuksen saajan velvollisuus yhteistyöhön Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi

Avustuksen saajan on toimittava yhteistyössä Euroopan unionin toimivaltaisten toimielinten, elinten ja laitosten kanssa niiden käyttäessä lakisääteisiä tiedonsaanti- tai tarkastusoikeuksiaan.

Avustuksen saaja on velvollinen antamaan Euroopan komissiolle, Euroopan petostentorjuntavirasto OLAF:lle, Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle ja tarvittaessa Euroopan syyttäjänvirasto EPPO:lle nimenomaisen valtuutuksen käyttää niiden varainhoitoasetuksen ((EU, Euratom) 2018/1046) 129 artiklan 1 kohdassa säädettyjä oikeuksia.

7. Tiedottaminen, viestintä ja julkisuus

Hanketta koskevassa tiedottamisessa ja viestinnässä avustuksen saajan tulee huolehtia siitä, että avustuksen myöntäjänä mainitaan ympäristöministeriö ja rahoituslähteenä Euroopan unionin NextGenerationEU. Viestinnässä ja tiedottamisessa tulee myös käyttää "NextGenerationEU"-logoa.